

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy ČR k novele zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů
Č. J.	GŘ/14/SHP/2018
DATUM ZPRACOVÁNÍ	21. března 2018
KONTAKTNÍ OSOBA	Pavel Farkač
TELEFON	+420703154238
E-MAIL	pfarkac@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy vítá otevření diskuse o možnostech zajištění dostatečných prostředků pro sanaci, rekultivaci a kompenzaci následků důlní a těžební činnosti. S ohledem na rozsah navrhovaných změn a předpokládané dopady na provozovatele a vlastníky dolů a lomů však požadujeme, aby předkládanou legislativu doprovázelo obvyklé posouzení dle standardů RIA. Zároveň odmítáme navrhované zrušení pětiletého moratoria na sazby úhrady z vydobytých nerostů, které je výsledkem křehkého kompromisu mezi představiteli veřejné sféry a průmyslu.

ZÁSADNÍ OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

Připomínka č. 1: k předpokládanému hospodářskému a finančnímu dopadu navrhované právní úpravy na podnikatelské prostředí v České republice

Znění připomínky:

Požadujeme řádně vypracovat, k celému návrhu novely, komplexní posouzení dopadů regulace, RIA.

Odůvodnění

V odst. 7 obecné části důvodové zprávy k novele horního zákona je uvedeno: „Zavedení povinnosti tvorby rezerv na technickou likvidaci dolů a lomů bude mít u některých organizací dopad na tvorbu rezerv. Významněji se to dotkne provozovatelů hlubinných dolů.“

Se závěrem uvedeným v této části důvodové zprávy nelze souhlasit, a to vzhledem k tomu, že i v případě těžební organizace provozující povrchové doly dojde k nutnosti navýšení tvorby rezervy, do které bude nezbytné zahrnout i budoucí výši technické likvidace. Zejména pak dojde k potřebě navýšení cash-flow nad rámec dlouhodobých plánů těžebních organizací. Kvůli těmto evidentním doposud nepředvídaným dopadům regulace požadujeme standardní vypracování posouzení RIA.

Dalším důvodem pro vypracování RIA je skutečnost, že změnou § 33k dochází k odstranění stávajícího pětiletého moratoria na zvyšování sazeb úhrad z vydobytých nerostů (s odůvodněním, že odstranění

pětiletého moratoria nemůže ohrozit poplatníka úhrady ve smyslu svévolného a neregulovaného zvyšování sazeb úhrad ze strany státu, neboť zůstává zachován limit 10 % tržní ceny za jednotku množství pro jednotlivé druhy vydobytých nerostů). Se zmíněným odůvodněním nelze v zásadě souhlasit, protože odstranění stávajícího pětiletého moratoria jednoznačně zvyšuje podnikatelskou nejistotu, kdy nebude těžební organizacím umožněno předem plánovat výši finanční zátěže související se stanovením výše sazby úhrady z vydobytých nerostů. Když se podíváme na konkrétní výše úhrad, jak jsou stanoveny aktuálním zněním Nařízení vlády, tak ty dosahují pouze několika procent tržní ceny, zdaleka ne však v zákoně uvedených 10 %.

Přípomínka č. 2: doplnění věcně provázaného legislativního materiálu

Znění připomínky:

Nebude-li akceptována naše konkrétní připomínka č. 7, pak požadujeme předložit současně s návrhem novely horního zákona i záměry vlády na novelizaci Nařízení vlády o sazbách úhrady pro několik nejbližších let.

Odůvodnění

Aby bylo možné překládaný návrh novely horního zákona kvalifikovaně posoudit, především jeho dopady na obyvatelstvo a ekonomiku ČR, je nezbytné mít k dispozici také záměry vlády pro nejbližší období v oblasti samotného nastavení výše konkrétních úhrad jednotlivých vydobytých nerostů, stejně jako tomu bylo při poslední novele horního zákona. Ministerstvo tímto návrhem totiž na jednu stranu ruší dohodnuté pětileté moratorium, na druhou stranu nijak neindikuje, jak se při stanovování výše úhrad za vydobyté nerosty hodlá ve střednědobém horizontu chovat. Tato informace je přitom zcela klíčová pro zajištění alespoň minimální stability podnikatelského prostředí v těžební oblasti, neboť zásadním způsobem ovlivňuje ekonomiku jednotlivých podniků.

Přípomínka č. 3: opětovné předložení návrhu novely do meziresortního připomínkového řízení

Znění připomínky:

Požadujeme po dopracování RIA (viz připomínka č. 1 výše) a navrhovaných analýz (především viz připomínka č. 4 a č. 7 níže) návrh novely znovu předložit do meziresortního připomínkového řízení.

Odůvodnění

Aby bylo možné překládaný návrh novely horního zákona kvalifikovaně posoudit, především jeho dopady na obyvatelstvo a ekonomiku ČR, je nezbytné mít k dispozici jak RIA, tak i analýzy zmíněné v připomínkách č. 4 a č. 7. Bez těchto podkladů nelze předložený návrh novely horního zákona kvalifikovaně posoudit.

ZÁSADNÍ KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

Připomínka č. 4: k navrhované úpravě § 29, odst. 1 (bod 3 návrhu)

Znění připomínky:

Požadujeme, aby Ministerstvo prověřilo u těžebních společností dostupnost auditovaných účetních výsledků společností a podle výsledku šetření stanovilo takový termín pro předávání nově požadovaných údajů, který bude prakticky splnitelný pro dotčené těžební společnosti.

Odůvodnění

V případě nově požadovaných údajů o nákladech na těžbu bude muset většina těžebních společností, při zachování dosud stanoveného termínu do 28. 2., vycházet z neauditovaných účetních výsledků společnosti. V opačném případě nelze termín do 28. 2. splnit.

Pokud má těžební organizace vycházet při uvádění nákladů na těžbu z auditovaných účetních výsledků společnosti, je nezbytné stanovit pozdější termín pro poskytnutí báňsko-technické evidence na základě výsledků šetření Ministerstva.

Připomínka č. 5: k navrhované úpravě § 29a, odst. 1 (bod 4 návrhu)

Znění připomínky:

Požadujeme jednoznačné upřesnění úseku textu, aby se předešlo dvojímu možnému výkladu. Zároveň dáváme ke zvážení, zda takové řešení odkazu je legislativě-technicky správné:

Do § 29a odst. 1 je navrhováno doplnit text „*nákladech na těžbu, průměrné tržní ceně za jednotku množství stanovenou prováděcím právním předpisem³¹⁾, a to za jednotlivé nerosty podléhající úhradě z vydobytých nerostů,*“. Poznámka pod čarou č. 31 zní:

„31) Nařízení vlády č. 98/2016 Sb., o sazbách úhrady.“.

Odůvodnění

Řešení, kdy v zákoně je odkaz na prováděcí právní předpis podle daného zákona, a to rovnou s odkazem na již existující prováděcí právní předpis, není legislativně-technicky obvyklé.

Současně je možné vkládaný text vykládat i jinak, než je zřejmě zamýšlen. S ohledem na obsah odkazovaného Nařízení vlády je tím textem zřejmě myšlen odkaz nikoliv na samotnou průměrnou tržní cenu (tu totiž to nařízení neobsahuje), ale odkaz na ty jednotky množství, které jsou ve zmíněném nařízení používány a jsou odlišné pro různé nerosty. Bohužel se to ale dá také číst tak, že v nařízení je i průměrná tržní cena. Z toho důvodu tedy doporučujeme více jednoznačnou úpravu znění.

Přípomínka č. 6: k navrhované úpravě § 31, odst. 5 (bod 6 návrhu)

Znění připomínky:

S ohledem na odůvodnění níže požadujeme, aby vymezení pojmu technická likvidace dolu a lomu bylo v návrhu novely zákona blíže a jasněji specifikováno.

Odůvodnění

V ustanovení § 31 odst. 5 je nově upravena povinnost provedení technické likvidace dolů a lomů. Pojem „technická likvidace dolu nebo lomu“ je v tomto ustanovení vymezen pouze v obecné rovině, což bude v praxi způsobovat výkladové problémy.

Přípomínka č. 7: k navrhované úpravě § 33k (bod 10 návrhu)

Znění připomínky:

Požadujeme tento bod z bodové novely vypustit, změnu § 33k neprovádět a ponechat stávající znění zákona.

Odůvodnění

Změnou § 33k dochází k odstranění stávajícího pětiletého moratoria na zvyšování sazeb úhrad z vydobytých nerostů s odůvodněním, že odstranění pětiletého moratoria nemůže ohrozit poplatníka úhrady ve smyslu svévolného a neregulovaného zvyšování sazeb úhrad ze strany státu, neboť zůstává zachován limit 10 % tržní ceny za jednotku množství pro jednotlivé druhy vydobytých nerostů. Odstranění stávajícího pětiletého moratoria však zásadně zvyšuje podnikatelskou nejistotu, kdy nebude těžebním organizacím umožněno předem plánovat výši finanční zátěže související se stanovením výše sazby úhrady z vydobytých nerostů. Navíc považujeme za nezbytné připomenout, že zavedení pětiletého moratoria bylo kompromisním řešením při poslední novele horního zákona, nad kterým se tehdy shodl předkladatel návrhu (primárně ministerstvo financí) se zástupci dotčeného průmyslu. Nynější navrhované vypuštění pětiletého moratoria nelze ze strany dotčeného průmyslu považovat za v zásadě nic jiného, než porušení tehdy učiněných dohod.

Současně s ohledem na termín stanovený pro zveřejnění úhrady ze strany MPO do 30. 4. daného úhradového období a současně s ohledem na obvyklou obchodní praxi uzavírání smluv na roční období (odpovídající kalendářnímu roku) by došlo u těžebních organizací ke zvýšení ekonomického rizika tím, že se jí případné navýšení úhrady nepodaří přenést do ceny pro odběratele v daném úhradovém období, kdy dojde k navýšení úhrady.

Také nelze pominout, že v navrhovaném novém znění § 33k jsou odstavce, které v principu říkají, že to bude moci vláda svým nařízením měnit v zásadě každý rok. Navíc není z textu novely ani z důvodové zprávy vůbec zřejmé (natož jisté), že zůstanou v platnosti stávající jednotky množství pro jednotlivé druhy vydobytých nerostů. Může to tedy klidně být vyhlášeno tím nařízením jako % z tržní ceny. Proto se požaduje, aby pro jakoukoliv další diskusi nad předloženým návrhem novely předkladatel uvedenou oblast, svůj záměr s ní a přesný konkrétní postup, jak by to po novele zákona mělo prakticky fungovat, jasně a srozumitelně popsal.

V případě řady nerostů stát již v současné době získává značné finanční prostředky a další zvyšování ekonomické zátěže může vést k nechtěným negativním dopadům na ekonomiku a občany ČR. Například u stavebních hmot to může vést ke zdražení bytové výstavby nebo technické infrastruktury státu. Dalším příkladem může být i hnědé uhlí, kdy z vytěženého a využitého uhlí stát již v současné době získává značné finanční prostředky a pokračování ve zvyšování ekonomické zátěže může v kontextu požadavků na další významné investice nezbytné pro splnění požadavků nejlepších dostupných technologií vést k odstavování výroben elektřiny, ohrožení bezpečnosti ČR v oblasti výkonové zabezpečení, významnému zdražení tepla i elektřiny, které ve svém důsledku může vyvolat i negativní sociální dopady u českých domácností.

V návaznosti na předchozí odstavec požadujeme provést celkové vyhodnocení dodatečné ekonomické zátěže vydobytých nerostů a posouzení jejich dopadů na občany a ekonomiku ČR. Příkladem opět může být pro požadované vyhodnocení a posouzení hnědé uhlí. Pro posouzení celkového dodatečného zpoplatnění uhlí v ČR je nezbytné započítat také náklady na nákup povolenky na emise skleníkových plynů, protože její pořízení s využitím uhlí bezprostředně souvisí a jedná se o výnos státu. Celkové dodatečné zpoplatnění uhlí v ČR již výrazně převyšuje také externí náklady v ČR související s jeho využitím v uhelných elektrárnách. V případě zdrojů nezahrnutých do EU ETS je pak nezbytné upozornit na záměry v oblasti zdanění emisí ze zdrojů mimo EU ETS, které v případě jejich realizace budou znamenat mimo jiné další zdanění zejména hnědé uhlí. Kombinace obou návrhů by již mohla přinést podstatné sociální dopady pro domácnosti i ekonomické dopady pro některé malé a střední podniky, které také hnědé uhlí využívají).

Připomínka č. 8: k § 37a, odst. 7

Znění připomínky:

(7) Organizace jednou za ~~pět~~ **deset** let zajistí odborné posouzení, zda výše rezerv odpovídá potřebám. Pokud je na základě tohoto posouzení nutno provést jen změnu výše tvorby finančních rezerv, je jediným účastníkem řízení organizace, která o změnu žádá. Posouzení se nevyžaduje po dobu zajištění dolu nebo lomu; uplyne-li však lhůta podle věty první v průběhu zajištění dolu nebo lomu, zajistí organizace odborné posouzení před pokračováním v dobývání výhradního ložiska.

Odůvodnění

Důlní díla jsou obvykle využívána desítky let. Jsme názoru, že s ohledem na dobu jejich využívání je období 5 let natolik krátké, aby došlo k zásadním změnám, které by iniciovaly významnější změnu potřeby sanací a rekultivací a vypořádání důlních škod, a tedy i souvisejících finančních rezerv.

Zpracování administrativních povinností, ukládaných zákonem v §37a odst. 7, je spojeno s nezanedbatelnými náklady, jejichž vynakládání každých 5 let nelze, podle našeho názoru, považovat ve většině případů za ekonomicky efektivní.

S ohledem na výše uvedené navrhuje prodloužení lhůty pro periodické odborné posouzení přiměřenosti výše vytvářených rezerv, z pěti na deset let.

Připomínka č. 9: k § 37a, odst. 10

Znění připomínky:

Navrhujeme doplnění předmětného odstavce takto:

(10) Náklady na odborná posouzení a na nezbytné znalecké posudky nese organizace, **kteřá je může čerpat z finanční rezervy pro sanace a rekultivace.**

Odůvodnění

Zpracování administrativních povinností, ukládaných zákonem (např. §37 a, odst. (3), (7)), je spojeno s nezanedbatelnými náklady. Přitom jejich plnění je v přímé souvislosti se sanacemi a rekultivacemi. Bylo by velmi žádoucí, kdyby zákon umožnil, aby tyto činnosti byly financovány z finanční rezervy pro sanace a rekultivace.